

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	1 frt	Egészévre	4 fr.
Félévre	2 „	Egyes szám ára	10 kr

Felolós szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyitlttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A kivándorlók.

Nagyon fontos kérdés nemzetiségi s közgazdasági szempontból a kivándorlás, mely annál inkább elszomorító, mert a tősgyökeres magyar-elem veszi kezébe a vándorbotot.

A lakosságnak éppen az a része, a mely hivatva volna a magyar nemzetiség ügyét diadalra juttatni s a magyar állam- eszmét megvédeni, minden keserű tapasztalatok dacára elhagyja tűzhelyét, el az országot is és külföldön igyekszik letelepedni. A székelyek, a magyarságnak e legrégibb őrei itt a hét-halom országában, a legveszedelmesebb nemzeti örállomáson, mind tömegesebben vándorolnak ki, még pedig Romániába.

Ha már maga a kivándorlás ténye is elég szomorú, még megdöbbenőbb az a körülmény, hogy otthonukban a megélhetési viszonyokkal elégedetlen székelyeink Romániában keresik boldogulásokat. Nemrég mintegy 500-an hagyták el Gyergyó-Remetét s mentek át Romániába. Kaptak is munkát, persze napszámba s egy-egy asszony 50, egy-egy férfi 75 krt is szerzett naponta, a mikor t. i. munkája akadt. Az utolsó hónap azonban olyan esős volt, hogy négy napot sem dolgozhattak, a minek

folytán nagy nyomorba jutottak. Vissza is jöttek szegények minden garas nélkül, elcsigázva, ugyszólván teljesen erőtlennül, úgy hogy még nyomorban itthon hagyott családjuknak is megesett a szíve rajtuk. Szé- évről-évre ismétlődik, mindig ugyanezt tapasztalják s mégis akad minden esztendőben száz meg száz ember, a ki elhagyja otthonát.

A székely nép munkaszerető, erőteljes és józan. Nem tudják talán azok a szerencsétlen kivándorlók, hogy itt bent az országban sokkal többet kereshetnének, boldogulásuk sokkal inkább biztosítható, mint idegenben.

A kivándorlás ténye ellen annyiszor történt már felszólalás s a kormányt is annyiszor figyelmeztették azokra az üzelmekre, a melyeket a kivándorlási ügynökök folytatnak, hogy szinte felesleges ezzel újra foglalkozni. Sőt a kormány is többször tett már intézkedéseket a kivándorlás megállítására s fájdalom, az még is évről-évre ismétlődik.

A kormány különben is már a befejezett tényekről vesz tudomást, de ott vannak a kormánynak a közegei a helyszínen; azoknak volna kötelessége a bajt még keletkezésében elfojtani, mert ők azt is megláthatják, hogy miképen készítik elő

a magyar elem kivándorlását, mivel csalják lépke a lelketlen ügynökök a tapasztalatlan népet s hogyan kergetik bele a biztos züllésbe.

Ezeknek a közegeknek módjában állana felettes hatóságukat nemcsak idejekorán figyelmeztetni a készülő bajra, hanem a kivándorlásig elkeseredett nép elégedetlenségének okát és kuforrását kifürkészve, tanácsal is szolgálni s rávezetni a feljebbvalók figyelmét az orvoslás módjára is.

Akik a néppel közvetlenül érintkeznek, a körjegyzők, a lelkészek, a szolgabírák; fontos nemzeti érdeket mozdítanak elő, hazatiui szent kötelességet teljesítenének, ha szépszóval nem lehetne, még bizonyos megengedett nyomással is odahatnának, hogy megakadályozzák a kivándorlást s ezzel a félrevezetettek boldogulását is előmozdítsák.

Nagyobb veszedelmet látunk mi abban a körülményben, hogy székelyeink Romániába vándorolnak ki. Ez ugyanis világot vet az itthoni nemzetiségi viszonyokra is s a mellett tanuskodik, hogy székelyeink el fognak oláhosodni. A nép csak boldogabb országba kíván kivándorolni s ha a székelyek Romániát boldogabb országnak tartják hazájuknál, akkor már jó messze ha-

PETROSÉNY és VIDÉKE TÁRCZAJA.

Ferentzy Ida.

„Mily áldásos volt e nő működése hazánkra nézve, azt talán csak egy későbbi kor fogja felderíteni és talán az is csak kis részben, mert a főszereplők szerénysége már előre is oly módon tömte be a forrásokat, hogy azokból még egy jövendőbeli történet író sem fog mérithetni.”

Igy ír Falk Miksa egy helyen azon nőről, aki három évtizeden át üdvözült királynénk szívéhez legközelebb állt mindazok között, kiket nem verségi kötelék fűzött hazánk Nagy-Asszonyához.

Ismeri, tiszteli, szereti az egész ország Ferentzy Idát, ki Erzsébet királynénak felolvasó, társalkodó hölgye volt oly hosszn időn át, abban a körben, mely szédítő magas s a szerény kecskeméti nő előtt egész szokatlan és ismeretlen volt, de ezen, magas rangu, főuri hölgyek által irigvelt állásában „oly ügyességet fejtett ki, mely minden diplomatának — nem osztrákot értek, mert ez nem sokat akarna mondani — hanem például egy olasz vagy orosz diplomatának is becsületére vált volna.” Minden lépten egy-egy tör leste gyakorlatlan lábát, de ő egyikbe se hágott bele, hanem egyfelül a leg-

nagyobb pontossággal teljesíté azt a mi állásával járó kötelessége volt, de másfelől semmi áron és semmi körülmények között egy hajszálnival sem lépte túl azon állásnak határait s rövid idő alatt odavitte, hogy nemesak a felséges asszonynak kedvence volt, hanem még a király bizalmát is kivitta, ellenségeit pedig a teljes reménytelen küzdelem megszüntetésére bírta.

Hogy mily áldásos volt ezen gondviselészerű nőnek nemzetünk érdekében kifejtett működése, azt a történelem lesz hivatva megmérhetlen értéke szerint méltányolni; e helyen azt kívánom ismertetni, hogy miként jutott Ferentzy Ida az udvarhoz.

Ennek a története igen érdekes, mely tudomásom szerint nem volt még nyilvánosság előtt ismertetve.

Harmincz esztendeje annak, hogy Erzsébet királyné a magyar nyelvben való kiképzetése céljából magyar társalkodónót szándékozott maga mellé venni.

Az ily dolgok minden udvarnál rendkívül nagy mozgalmat szoktak előidézni, nemesak azok közt, a kik a felséges ur vagy asszony közelébe jutni kívánnak, hanem azok között is, a kik már ott vannak s ily alkalommal aggódva tekintenek az ismeretlen jövevén, felé, mint a ki által a saját befolyásuk netán c. orbát szenvedhetne.

Erzsébet királyné, báró Ortzy Béla, Ő Felsége személye körül — az idő szerinti — minisztert bizta meg, hogy magyar társalkodó és felolvasónót hozzon ajánlatba. A miniszter a főispánokat szólította fel bizalmasan s néhány bizalmas emberét. Természetes, hogy az ajánlatok özönével ostromolták a minisztert. Kis Miklós, a Jász-Kunság volt főkapitánya, a miniszternek bizalmas barátja s kecskeméti nagybirtokos Ferentzy Idát, a kitűnő nevelésben részesült régi nemes család kiváló műveltségű s kedves sarját, Ferentzy Gergely kecskeméti nagybirtokos 20—22 éves szép, de nem kiváló szépségű, nemes lelkületű leányát ajánlotta. A királyné az ajánlottak arczképét és kéziratát kívánta maga elé terjeszteni és az ismertetésükre vonatkozó adatokat. Képzeltetni tehát, mennyi vajadás előzte meg ama névjegyzék születését, mely a felség elé terjesztetett, hogy az abban megemlítették közül társalgónó választassék. Utóvégre hat névben történt megállapodás és ezeknek jegyzéke kaligrafice megírva lett illető helyen előterjesztve, de midőn a királyné kezébe került ezen lista, ott más írással még egy hetedik név jelent meg utolsó helyen s ő felsége ezt a hetedik helyen megnevezett hölgyet kívánta bemutatni. És ez Ferentzy Ida volt.

A minster Kiss Miklóst erről értesítette s

ladtak az eloláhosodás után. Nemcsak kibékültek a román nemzetiségi aspirációkkal, hanem meg is hajoltak előttük, sőt azt sem bánják, ha a román nyelvet úgy el kell sajátítaniok, hogy a magyart egészen elfelejtsék mellette. Ennek a veszedelemnek a meggátolására azonban már mindent meg kell tennünk, a mi csak hatalmunkban áll. A kivándorlás által csak néhány polgárt veszítünk, a ki talán még vissza is kerül valamikor, de az a szellem, a mely ennek a kivándorlásnak az irányát megteremti, idehaza jött létre, itt harapódzik el s itt gyöngíti egy egész népben a magyar nemzeti öntudatot.

Reánk nézve itt a Zsilvölgyben más szempontból is nagyfontosságú a felvetett kérdés. Az itteni nagy iparvállalatok — tudvalevőleg — ezer és ezer embernek nyújtanak állandó foglalkozást, tisztességes megélhetési módot. Ezeknél az iparvállalatoknál folyton észlelhető a munkás-hiány. A salgótarjáni köszénbánya részvénytársulat, munkásainak számát sürgősen akarja nyolc-százszal szaporítani s ezek részére a község északnyugoti részén kolóniát is épített.

A községi életnek ezen örömdet és már a megvalósítás stádiumába jutott intézkedés, kétségtelenül nagy lendületet adand, de kiválóan örömdetes ama törekvés, hogy magyarokat szándékozik a bányagazgatóság ide telepíteni. Andreis János bányagazgatónak az a terve és lelkesedéssel vallott törekvése, hogy a mennyire lehetséges magyar bányászokat telepítsen ide, de ha ilyeneket elegendő számmal nem kapna, az itt letelepítendő magyar elem ifjabb generációjából neveltesse bányászok.

Ez a hazafias s magára a vállalatra is kétségtelenül előnyös eljárás kétségtelenül azt fogja eredményezni, hogy míg egyrészt nagy mérvben csökkenti a magyarok kivándorlását, másrészt az importált idegen elemet kiszorítja, vagy magyarosítja.

arról is, hogy Ferentzy Idának Budapestre érkezésének ideje eleve tudomására hozassék.

Az apa és Kiss Miklós felkísérték a szorongó hölgyet a fővárosba s midőn a vonatból kiszálltak, a miniszter és ő felsége főudvarmestere fogadták a pályaudvaron őket s a főudvarmester tudomására hozta Ferentzy Idának, hogy egyenesen ő felségéhez kíséri.

Ferentzy Ida engedélyt kért hogy előbb áttöltözködhessék, de a főudvarmester udvariasan tudomására hozta, hogy a királyné azonnal s úgy akarja fogadni amint a vonattal megérkezett. Utiköpenyben kellett tehát legelőször a királyné előtt megjelennie. Hiába volt minden szabadkozás.

Midőn ő felsége a jünői termetű hölgyet meglátta, kezét kezesokra nyújtotta s néhány szóvalát után így szólt hozzá:

„Ida, te tetszel nekem s óhajtom, hogy maradj velem.”

„Felséged legmagasabb akarata parancs előttém, —” mondta mélyen meghatva Ferentzy Ida.

E percztől kezdve ő felsége oldala mellett volt magyar társalkodó s felolvasónője, kit hogy a jó lelkű királyné már az első látásra megszeretett, az is bizonyítja, hogy azonnal és folyton „te”-nek szólította.

Hogy Ferentzy Ida mennyire szerette „imádott urnóját” annak minden alkalommal bámulatot keltő bizonyítékát adta,

És ez nem annyira az itt hazafias missziót teljesítő nagy iparvállalatnak az érdeke, mint nemzetgazdasági és magyar nemzeti közérdek, melyet az illetékes hatóságoknak is annál készségesebb támogatással kell előmozdítani, mert a megélhetési lehetőségétől megfosztott szegény magyarok részére oly keresetforrás biztosítatik, a melyhez ha kivándorolnak, nem jutnak semmiesetre sem. 1 frt 60 kr — 1 frt 70 kr átlagos napi kereset van itt egész éven át a bányamunkásnak. Ez elég tisztességes jövedelem a megélhetésre.

Ennyit semmi esetre sem kapnak a lelketlen üzérkedők által Romániába édesgetett magyarok, kiket ha egyházi és világi előjárók felvilágosítanak, a szerencsétlen félrevezetett népet mentik meg és a magyar nemzeti eszme győzedelmeskedését mozdítják elő, melyre, ha a Zsilvölgy összes nagy iparvállalatai karöltve s hazafias érzülettel vezéreltetve közrehatnak — a mint tagadhatatlan, hogy eddig is tették —; a magyar nemzeti eszme diadalának oly hatalmas védbástya leend ezen mérhetlen kincsrel megáldott kies völgy, melyre jogosult büszkeséggel tekinthet az egész ország.

UJDONSÁGOK.

Lapunk jelen száma jelen évnegyedben az első s ezen alkalommal tisztelettel kérjük lapunk t. pártolóit, hogy az előfizetési díjakat és hátralékokat beküldeni szíveskedjenek, hogy a lap küldésében zavarok ne forduljanak elő. Vidéki előfizetőink kényelmére postautalványt mellékelünk lapunk jelen számához.

— Gyászisteni tisztelet Pujon. Ő Felsége Erzsébet királyné elhalálása alkalmából szept. hó 25-én tartott a gyász isteni-tisztelet Pujon a gör. kath. templomban, hol a kir. járásbíró-ság, a főszolgabíró-ság, a községi előljáróság és

a valláskülömbőség nélkül igen szép számmal megjelent lakosság jelenlétében mutatta be Bokánovits János lelkész az engesztelő szentmise áldozatot a Mindenség Urának s megható gyászbeszédben emlékezett meg az üdvözült királynéről. Nemzetünk védő angyalához illő gyászszertartással áldozott Puj hazafias közüm-sége a feledhetetlen magyar királyné áldott emlékének.

— Hivatalos vizsgálat. Bölönyi Béla m. kir. pénzügyi felügyelő mult hó 27. és 28-án behatóan megvizsgálta a petrosényi m. kir. pénzügyőri biztosság ügykezelését, hol mindent a legjobb s mintaszerű rendben találván, Nyíry József m. kir. p. ü. biztosságnak teljes elismerését nyilváníttotta s dícsérőleg méltatta a petrosényi p. ü. biztosság alá tartozó összes zsilvölgyi pénzügyőri szakaszok lelkiismeretes és pontos működését is. A m. kir. pénzügyminiszterium szigorú, de részrehajlatlan s igazságos főtisztviselője hivatalos körútját folytatandó m. hó 28-án éjféltkor utazott el.

— Kirándulás. A gy.-fehérvári főgymnasium ifjusága Erős József, Zlamál Ágost és Fehér Gerő tanáraik vezetésével a. hó 30-án délelőtt 9 és fél órai vonattal Petrosénybe érkezvén a fogadásuk és kalauzolásukra alakult biztosság által a vaspályánál fogadtattak s szakadó esőben a Berger vendéglőbe vonultak, hol izletes villásreggeli volt számukra feltálalva. Programm szerint 11 órára volt tervezve a kirándulás a Szurdok-szorosba s Romániába, de Jupiter plus nem volt tekintettel a megállapodásra s délután 2 órakor a látni és tapasztalni vágyó ifjuság lelkesedése oly elementáris erővel tört ki, hogy a kirándulás vezetője: Erős József tanár nem volt képes őket visszatartani s szakadó esőben kocsikra szállva az egész társaság kiment Szurdukba, melynek szépsége a szó szoros értelmében elragadta a kirándulókat. D. u. 5 órakor ugyancsak a Berger-vendéglőben jó uzsonna várta az érkezőket, este 8 órakor pedig a Prokopp-vendéglőben pompás vacsorához ültek. Természetes, hogy a felkészöntések nem maradtak el s ugy a vendégek, mint a társas vacsorán résztvett helybeli urak igen jól érez

Ezen levél a „Magyar Salon”-ban facsimilében volt kiadva, hogy miként Falk M. írja:

„Jól estek szívemnek ezen elismerő sorok, melyeket az okos és tapintatos felolvasónő, csakis koronás urnóje jóváhagyásával írhatott. Csakhogy ez nem az egyedüli indok, mely engem vezetett, hanem az is, hogy szélesebb körben is gyönyörködhessenek a magyar királyné felolvasónőjének egyszerűen szép magyar stílusában s egyszersmind lássák gyöngéd, de szilárd vonásait annak a kéznek, melyet minden magyar embernek meg kellene csókolni ama sok jóért, amit e kéz birtokosa hazánk érdekében tett.”

Honunk örökméltakozati dícső védangyalának emlékére s a kiváló női erények méltatása és kitüntetésére alapított „Erzsébet rend” nem illethetett meg jobban senkit, mint azt a fenkölt szellemű, önfelelő magyar hölgyet, Ferentzy Idát, — akit az apostoli Király legmagasabb elismerése ezzel az érdemrenddel kitüntetni kegyeskedett, akinek a magyar nemzeti ügy szolgálatában teljesített elvéthetetlen érdemeit a történelem fogja megörökíteni.

Z. K.

Bécs, 12. 24. 867.

„Tisztelt Falk úr!

Ő Felsége a Királyné meghagyásából van szerencsém Önnek ő Felsége által nagy érdeklődéssel olvasott könyvét köszönettel visszaküldeni. — Gyakran visszaemlékezik ő Felsége a kellemes és tanulságos órákra, melyeket Önnek becses előadásai közben töltött és sokat emlegetünk Önnek tartalom és szellemű ötleteit. — Felsége felette sajnálja, hogy jelenlegi állapota nem engedi Önt ezen órák folytatására felkérni. Ezen órák nem folytatását én is igen sajnálom, mert boldogító volt nekem azon tudat, hogy imádott urnóm a magyar nyelvben Öntől nyert oktatást, más részt megvalloam azt is: miszerint mindig örültem azon időnek, midőn Önnek becses előadásait élvezhettem, habár csak közvetve is. — Isten Önnel és boldog ünnepeket kíván

őszinte tisztelője

Ferentzy Ida,

ő Felsége Erzsébet királyné felolvasó hölgye.”

ték magukat s kölcsönösen kifejezést adtak a feletti sajnálkozásuknak, hogy a kedvezőtlen időjárás miatt már az éjjeli vonattal el kellett utazniok. A kirándulás vezetőjétől a következő sorokat vettük:

„A gyulafehérvári főgymnasium felsőbb osztályainak növendékeit elkulauzoltuk a természet csodás szépsége és mérhetlen kincseivel megáldott Zsilvölgybe, hogy tapasztalataikat gazdagítsuk s ez alkalommal Petrosény község intelligenciája körében, valamint az itt hazafias missiót teljesítő salgótarjáni közsémbánya részv. társulat részéről oly lekötő előzékenységet s oly kitüntető szívélyességet volt szerencsénk tapasztalni, hogy mindezekért halás köszönetünket nyilvánítani, kedves kötelességünknek tartjuk. Erős József, főgymn. tanár, a kirándulás vezetője.”

— **Esküvők.** Mult hó 24-én d. u. 4 órakor esküdött örök hűséget Bocsa Mihály livazényi jegyző Szokol Eugenia kisasszonynak; 28-án d. u. pedig Sternád Albert petrosényi fenykőpész Joanovics Mariska kisasszonynak. Mindkét helyen gazdag lakoma követte a frigykötést.

— **Művész-estély** rendezése végett e hó közepén Petrosénybe érkezik Rosen Milla kiváló magyar színművész, s a drámai színműirodalom legválogatottabb remekét óhajítja interpretálni magyar, német és francia nyelven. Déva és Petrosény intelligens közönsége előtt. A nevezett dramaturga a bemutatott hírlapok kritikája szerint Berlin, Bécs és Grác elsőrangú színházaiban is közelszerűséggel produkálta művészetét. A programot jövő számunkban ismertetjük.

— **Az iparostanuló iskolák mizérlái.** A valás- és közoktatásiügyi miniszternek tudomására jutott, hogy az iparos- és kereskedő tanoncziskolák növendékei rendszeresen elkerülik az iskolát s igazolni nem tudják elmaradásukat. Az elsőfoku iparhatóság a malasztásokért az illető iskolakerülrők gazdáit megdorgálja, a helyett, hogy velük szemben az előirt büntetést alkalmazná. Miután az iparostanuló oktatás sikerét legfőbbként a pontos iskolázás biztosíthatja, a miniszter utasította a kir. tanfelügyelőségeket, hogy a mulasztás ügyét szigorúan ellenőriző inasiskolai bizottságokat, ezek útján pedig az igazgatókat arra utasítani, hogy az igazolatlan elmaradások ügyében fennálló rendeletekhez pontosan és felelősség terhe alatt alkalmazkodjanak.

— **Lövöldözés.** F. hó 26-án este összerútközés folytán a gör. kel. templom építésnél dolgozó kőművesek fejszékkel megtámadták Györke Ferenc és Rosenthal N. petrosényi lakosokat, kik a főútezen egy üzletbe menekültek s több puskalövessel harították el a fejükről a biztos halált, amennyiben a felbőszült tömeg életük ellen tört. A sérüléseket könnyűeknek minősítette az orvosi vélemény. A vizsgálat folyamatban lévén, vélemény nyilvánítással annak elébe vágni feladatunk körén kívül esik.

— **Tüzesetek.** Pujon mult hó 26-án Dobrei Opricza háza leégett s ezáltal a tulajdonos érzékeny kárt szenvedett. A megejtett hivatalos vizsgálat adatai szerint gyújtogatás esete forog fenn. — Petrosényben mult hó 29-én Opra János iparos főútezei házában a kémény mellett tető-tűz támadt, melynek a kellő időben kifejtett oltási igyekezet oly hamar véget vetett, hogy a tetőnek alig pár négyszögnyi része égett le.

— **Gyilkosság.** Dítner István hobiezei lakos koresmájában pálinkáztak Manicsa György és hat társa. Bevetődött oda Popa Kosztandin

ugyanottani lakos is, kivel csakhamar összeszólalkoztak, a szóváltás tettelegessége fajult, minek áldozata lett Manicza Gy., kinek fejét a szó szoros értelmében szüvették s rögtön szörnyet halt. Tettesek a puji kir. járásbírósaig börtönében várják megérdemelt büntetésüket.

— **Helyreigazítás.** Lapunk legutóbbi számában közöltük, hogy Bazili Mihályt, a koresmájában mulatott Imling József vulkáni mészáros orozva főbe ütötte s életveszélyesen megsebesítette. Illetékes helyről azon felvilágosítást vettük, hogy Imling a Rámgebírc koresmájában beittasodva reggeli 6 órakor részegen ment Bazili koresmájába, ki iránt már régóta ellenséges indulattal viseltetik. Ő a vendéglős leányával gorbombáskodott s a mint Bazili a lármára benyitott, egy nagy bottal azonnal orozva leütötte. Bazili Mihály jobban s orvosi vélemény szerint már életveszélyen túl van s megtámadójával szemben a bíróságnál keres megtorlást.

— **Szintjatszó virág.** Bármily mélyen hatottak is be már a tudomány titkaiba a kutatók, még mindig új csodákkal találkozunk. Így Amerikában, Tehuantepec istmuson egy új, eddig ismeretlen virágot találtak, mely színét napjában háromszor változtatja. Reggel a csodavirág hófehér, délben, a mikor tetőpontján áll a nap, rózsaszínű, este pedig, kevéssel a sötétség beállta előtt, kékszínné változik. E mellett a különös növény, mely reggel és este teljesen szagtalan, délben édes illatot áraszt.

— **Asztali szabályok a XVII. században.** 1624-ből maradt fenn egy irat, a melyik szerint a meghívott katonatiszteknek, mielőtt az asztalhoz ülhetek volna, a Hofburgban a következőket olvasták fel: „Az asztalnál nem szabad a nadrágszíjat megéresztetni; a mustárhoz vagy sóhoz kézzel hozzányúlni; a kenyeret nem szabad harapdálni; a tányérből nem szabad inni; ebéd után nem szabad a tálat kinyalni; esámesogni, tele szájjal beszélni és csettenteni nem illik; az asztal-kendőbe köpni, az asztalra ülni, más elől a falatot kikapni, verekedni és a fogait villával piszkálni nem szabad.” Annyi bizonyos, hogy ha ez az irat nem tréfa, akkor a spanyol etikett-fentartása érdekében sok dolguk lehetett az udvarmestereknek ama háborus időkben.

— **Hussal éljünk-e vagy növényi kosztal?** Három berlini professzortól nemrég azt kérdezték, hogy mi a véleményük a vegetarianizmusról. A válaszok nem voltak nagyon egyhangzók, de egyik sem szolt a vegetarianizmus javára. Dorfürbringer tanár szerint a vegetarianizmusról szóló tan teljesen tarthatatlan, de a növényi táplálkozás mellett is egészséges maradhat az olyan ember, ki szabadban elegendő testi munkát végez. Olyan emberekre nézve azonban, kik többet pihennek, mint dolgoznak és keveset vannak a szabad levegőn, a tisztán növényi koszt, mint ezt börtönorvosok többször észlelték, veszedelmeket rejt magában. Az ember se nem növényevő, se nem husevő és a leg-egészségesebb akkor, ha vegyes kosztal táplálkozik. Dr. Renversnek az a nézete, hogy az emberi szervezetnek fentartására és gyarapodására tudományosan megállapított mennyiségű fehérnyére, zsírra és szénhidrátokra van szüksége. A tisztán növényi koszt mellett ez csak a bél túlterhelésével volna elérhető és a növényi fehérnye nagyon nehezen emészthető. A tisztán növényi koszt tehát föltétlenül ártalmas. Hasonlóan nyilatkozott egy harmadik szaktekinetly is, a ki a növényi táplálkozást szintén elítéli.

— **Figyelmeztetünk** a lapunk mai számában megjelent „Nemzeti Balesetbiztosító” hirdetésre.

Irodalom.

Falk Miksa Visszaemlékezései Erzsébet királynéra, kétségtelenül a legszebb és legérdekesebb munkálatok közé tartoznak, melyekkel a megdicsőült fejedelemasszony emlékének az irodalom áldozott. Csak elismerést áldozott hát a „Magyar Könyvtár” szerkesztősege, midőn az eddigelé csak a lapokban szétosztottan megjelent dolgozatokat most összegyűjtötte és külön füzetben boesátotta közzé, hozzáadva a királynénak azt a kétségtelenül legszebb arcképét, melynek Schrotzberg festette eredetét a műheni kép-tárban őrzik. A „Magyar Könyvtár” most megjelent új sorozatának egyéb nagyérdéki füzetei is vannak. Első helyen áll Jókainak egy még eddig kiadatlan drámája, a „Helvita” című, mely 58—59-es kettős számot tölti meg. A korszor regényíró e darabjában a mai életben mozog: leginkább a magyar parlament világot festi, egy erkölcsileg védkép elzúllott honatyával szemben állítja egy ideális férfit és meg-rajzolja egy rendkívül érdekes női alakot is, a tetterős, munkára kész modern leányt. Jókai e munkája olvasva még sokkal hatásosabb, mint színpadon volt. — A 60. szám a legujabb orosz elbeszélő gárda egyik legzenialisabb tagját mutatja be, Csehov Antalt, a ki nálunk Szabó Endre tett népszerűvé. Ő fordította a „Falusi asszonyok” című elbeszélés és rajzgyűjteményt, mely meglepő bizonyosága Csehov családolat megfigyelő tehetségének, hangja elevenségének és plasztikusságának. A 61. számban Kölesy Ferenc válogatott beszédei teszik közé Radnai Dezső, a ki a magyar szónoklat ez egyik atyámesterének legjobb munkáit válogatta össze, a füzetet szép bevezetéssel és az egyes beszédek a szükséges magyarázatokkal látva el. A 62. sz. füzet egy szenzációs amerikai regényt tartalmaz: ezime „Ujjászületés”, szerzője Charles Yke. Ez a munka különös és érdekes dologban vetekedik Bellamy híres regényével: egy leány története van benne elmondva, aki husz éves korában csodás módon elfeledi egész múltját és mintha ujjászületett volna, új életet kezd. E füzetet ismét egy magyar tárgyú szám követi: elseje a „Magyar Könyvtár” programjában ígért történeti életrajzoknak. Pázmándy Péter életét mondja el benne Aldássy Antal egyetemi magántanár, röviden és tömören ismertette nemzeti történelmünk e nagy alakjának szereplését. A füzetet nyolcz, a szöveg között nyomott nagyérdéki kép gazdagítja. — Ezeket nyújtja legujabb 6 füzetében a „Magyar Könyvtár”, kétségtelenül a legokosdaluibb, leg-tartalmasabb és legolesőbb az e nevű vállalatok közül. Egy-egy szám ára 15 kr.; a kiadóezég — Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) — szívesen szolgál jegyzékekkel.

Szerkesztői üzenet.

Arról az udvarias fuvarosról, a ki előzenyesebből a tisztességes fuvardíj felvétele daczára a kocsiban ült fogat-megrendelőknak szánt ütlegetek kivételes figyelemből a kocsisának adogatva a jövő számban Áron fog referálni, mert azt mondja, hogy az ő szakmakörébe vág. Sum cuique.

Igen jó karban levő, alig használt, tető nélküli

uri hajtó-kocsi, egy lóra

jutányos áron röktön eladó. Értekezhetni KINCSE GYÖRGY kovácsmesterrel PUJON.

VASUTI MENETREND.

Petrosényből indul Piski felé:

éjjel 1201⁵ reggel 731, d. u. 1139, d. u. 505, s Piskire érkezik: reggel 425, d. u. 1147, d. u. 345, este 829.

Piskiről indul Arad Budapest felé:

d. u. 412, este 1035, (Aradig) reggel 605, d. u. 100*, s Budapestre érkezik: reggel 610, este 720, este 940*.

Piskiről indul Vajda-Hunyad felé:

reggel 615, d. u. 1153, d. u. 425, este 1028.

Vajda-Hunyadról Piski felé:
reggel 4⁴⁸, d. e. 10²⁵, d. u. 2⁵⁵, este 8³⁴.

Piskiről indul Tövis felé:
d. u. 3¹³. (Gyula-Fehérvárig) este 9²⁴, reggel 5⁴⁶,
d. e. 11¹¹.

Tövistől indul Kolozsvár felé:
d. u. 1⁵⁵, este 8⁰⁶*, éjjel 11⁷, reggel 3³⁸, 3³³*
(közvetlen Budapestre.)

Petrosényből indul Lupény felé:
reggel 5¹⁴ d. e. 10²⁰, d. u. 4¹².

Lupényből indul Petrosény felé:
este 7¹⁵, reggel 7⁵⁰, d. u. 3²¹ s Petro-
sénybe érkezik este 8⁴⁰, d. e. 9¹⁵, d. u. 4⁵⁴.

Piskiről indul Petrosény felé:
reggel 6¹⁰, d. e. 11⁴⁸, d. u. 4⁰⁰, éjjel 11⁰⁰
Petrosénybe érkezik d. e. 9⁵⁵, d. u. 3⁵⁷,
este 8⁴⁷, reggel 4³⁰.

A *-gal jelöltek gyorsvonatok.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi szolingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségektől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

Darabja 3 frt.

A penge ***csillagos aczélből és a többi részei alpacéból vannak.

Egy külön penge hozzá 1 frt.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizománynál
Budapest, V. ker., Kálmán-utca 15.
Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

Kérje
a *The Continental Bodega Company*

világhírű spangol és portugál borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb fűszer és csemege kereskedésekben, valamint poharaként

az etökelöb szálodák, kávéházak és vendéglökben.

Saját fiók: Budapest
csak: IV Kossuth-Lajos és Ujvilág utca sarkán, a Genby-Casinoval szemben.

A „Nemzeti” Balesetbiztosító részv.-társaság Budapest.

(Erzsébet-körut 13. szám.)

biztosítást nyújt mindennemű baleset anyagi következményei ellen, ugymint egyes egyéneket (polgár és katona), gyári és malomalkalmazottakat (munkások és tisztviselők), valamint bárkit, hivatás teljesítése közben, vagy azon kívül, utazás alatt, vadászaton, vagy bármely más alkalommal érhető baleset ellen, a legszabadelvűbb biztosítási feltételek és a legjutányosabb díjtételek mellett.

Közelebbi felvilágosítást a legkézségesebben nyújt: a „Nemzet”, az „Első magyar általános biztosító”, a „Magyar Francia” és a „Bécsi biztosító” minden fő- és alügynöksége az ország bármely helységében.

➡ Megbízható ügyes üzletszerzők kerestetnek. ➡

ÉLETBIZTOSÍTÁS

orvosi vizsgálat mellett: Mindenféle kombináció szerint az ember életére.

Életbiztosítás

orvosi vizsgálat nélkül (népbiztosítás)

heti díj fizetéssel 10 fill.-tól kezdődőleg. (Haláleseti, elérési, kihazasítási és gyermekbiztosítás.)

Kiadó lakás.

A főutezán négy szoba, konyha és mellékhelyiségből álló lakás október hó 1-től kezdve átköltözködés miatt, jutányos áron kiadó. Czim:

a kiadóhivatalban.

MALAGA SZŐLLŐ, DATOLYA, FIUMEI CSOKOLADÉ.

ARANY,

JAVA-, CUBA-,

GYÖNGY-, MOCCA,

FEHÉR- CUBA, PORTORICO

kávék

CZUKOR, RIZS, LISZT,

GYERTYA, SZAPPAN,

RUM, THEA, LIKÖRÖK,

PALAGZK-BOROK és MINDENFÉLE

VASÁRUK

LEGJOBB MINŐSÉGBEN és LEGOLCSÓBBAN

PONTOS, FIGYELMES KISZOLGÁLÁS MELLETT BESZEREZHETŐK:

JAKABFI REZSŐ

fűszer- és vasárú üzletében.

KOSZORÚS FÜGE, MOGYORÓ, NARANCS.